

Piršl Danica

Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja Univerziteta u Nišu

ANALIZA RETORIČKIH FUNKCIJA TEKSTUALNOG METADISKURSA SPORTSKOG JEZIKA

MARKERI TEKSTUALNE KONEKCIJE

Po utvrđenoj klasifikaciji metadiskursnih elemenata analizovano je prisustvo sedam grupa markera tekstualne konekcije. U analizovanom materijalu utvrđeno je da ovi markeri ostvaruju različita značenja u datim diskursnim celinama, pa smo iz tog razloga njihovu dalju klasifikaciju vršili upravo po semantičkom kriterijumu.

Kako su, pak, po svojoj sintaksičkoj funkciji ovi markeri, u stvari, konjunktivi izrazito vezničke prirode, to smo za osnovu njihove klasifikacije koristili klasifikaciju konjunktiva prema gramatici Kverka i dr. (Quirk et al., 1985:631-634), ali uz određene nužne modifikacije. Ove modifikacije su izvršene da bi se usaglasile sa usvojenom klasifikacijom metadiskursnih elemenata, i sastoje se u sledećem:

1. Određene vrste konjunktiva su izdvojene i uvrštene u drugu grupu markera tekstualne konekcije. Tako, npr., konjunktivi koji u navedenoj gramatici imaju značenje nabiranja, klasifikovani su kao markeri tekstualne konekcije za redosled izlaganja propozicionalnog sadržaja, a konjunktivi sa značenjem reformulacije uvršteni su u markere za preformulaciju propozicionalnog sadržaja. U analizovanom materijalu (naučni radovi i udžbenici iz sportskih disciplina) nađena su 56 oblika markera za **izražavanje logičkih odnosa**:

above all, accordingly, again, after all, also, alternatively, and, as a result, as a consequence, aside from this, at the same time, because of this, but, by contrast, consequently, conversely, equally, for example, for instance, for this reason, further, furthermore, hence, however, in addition, i.e., in fact, in contrast, instead, in like manner, likewise, more, moreover, namely, nevertheless, nonetheless, on the contrary, otherwise, on the one hand, on the one hand/on the other hand, rather, similarly, since, so then, still, that is, therefore, though, thus, to the contrary, what is more, yet.

Razvrstavanje markera vršimo na osnovu šireg konteksta i procene o tome koje će značenje markera u tom pojedinačnom slučaju biti najpribližnije smislu autorovog iskaza. Za razvrstavanje markera možemo koristiti i širi kontekst, što znači pasus, ili odeljak u tekstu, odnosno relevantnu diskursnu celinu.

Po formi, markeri tekstualne konekcije za izražavanje logičkih odnosa mogu biti prilozi (npr. equally), predložke fraze (npr. for this reason) ili adverbijalne klauze (npr. what is more). Po funkciji, ovi markeri su konjunktivi.

Markeri **tekstualne konekcije za logičke odnose sa značenjem izjednačavanja** imaju funkciju da signaliziraju da će se informacija ili deo informacije iz rečenice koja prethodi, na novi način potvrditi ili obrazložiti u rečenici koja sledi.

Ovi markeri su svrstani u istu semantičku grupu na osnovu toga što sadrže pridev ili prilog sa komponentom značenja istovetnosti - "like", "same".

U analizovanom materijalu nađeni su sledeći markeri sa ovim značenjem: at the same time, equally, in like manner, likewise, similarly.

1. At the same time

At the same time, achievement behaviors are premises that should be worked on in order to enhance an athlete's motivation. To understand why children exercise, one must realize what young athletes think about themselves, what they think about their tasks and how they consider their performance. (TB2, 44)

Istovremeno D.Dil (18), koji je ostvario longitudinalno istraživanje na vodećim trkačima savremenosti, pokazao je da je, bez obzira na značajne promjene metodike treniranja za posljednjih 40 godina i suštinski porast rekorda u trčanju na duže distance, veličina maksimalne potrošnje O₂, koji ocjenjuje parametar aerobne snage, kod vodećih trkača toga vremena maksimum potrošnje O₂ iznosio je 82, 6 ml/kg.min. (SPORTMONT, str. 16)

2. Equally

The complexity of understanding drug effects arises from the fact that any drug produces multiple changes in behaviour and different drugs may produce similar changes in behaviour. For example, drug A may reduce depression and also cause tremour. Equally, drug B may have same effects in reducing depression, but also cause drowsiness. Why? (TB1, 53)

To je jednako važno za sve kategorije građana, bez obzira na pol, uzrast i socijalni status. Zato se nadam da će, posebno stručnjacima fizičke kulture, kao i drugim zainteresovanim i ovaj kraći prikaz biti preporuka da ovu vrijednu publikaciju koriste. (SPORTMONT, str. 70)

3. In like manner

To date, effective exercise programs comprise a combination of challenging and progressive balance exercises performed in weight-bearing positions that minimize the use of the upper limbs for support, resistance and endurance training combined with the balance exercises. In like manner, effective exercise programs have been individualized in intensity, progressed over time, targeted to an appropriate population, conducted by trained personnel, of a sufficient duration (greater than 15 weeks, preferably 6 months or more). (TB2,54)R(TB2, more)

Mašina za zaključivanje koristi bazu znanja za rešavanje problema slično kako to radi konvencionalni program sa bazom podataka o sportu (SPORTMONT, str. 27)

4. Likewise

Coubertin also describes Simon's interest in the American republic.. Likewise, Jules Simon turned his eyes frequently, in surprise and admiration, toward the New World. In his Youth, no one, Toucqueville notwithstanding, had foreseen the great intellectual and moral impetus which has transformed the United States (IBID., 654). (TB1, 304)

Takođe su se smenjivali i ciklusi uvođenja novih kreativnih pristupa al i sistematskog usavršavanja najboljih korišćenih tehnika. Najskoriji progres u razumevanju osnove funkcionisanja inteligentnih sistema omogućava i njihovo kvalitetnije poboljšanje i bolju primenu i korišćenje u realnim sistemima. (SPORTMONT, str. 34)

5. Similarly

If an improved arch and a very marked flexion of the knees does not solve the problem, this means that the somersaulting angular momentum of the athlete is probably so small that it is necessary to make changes in the run-up and takeoff to increase it. Similarly, the athlete should be subjected to a detailed 3D biomechanical analysis, to determine the source of the problem and the best solution for it. However, such an analysis is not available to most high jumpers. Therefore, we have to look for a solution using video taping and qualitative analysis. (TB1, 277)

Smatra se da se profesionalizacija sporta neravnomerno odvijala u zavisnosti od tipa i vrste sportskih aktivnosti i takmičenja. Tako, u Velikoj Britaniji profesionalna fudbalska liga postoji još od 1885., a ragbi od 1891. godine. Slično je i u SAD, sa drugim sportovima, pre svega bejzbolom. ZB-42

Markeri tekstualne konekcije sa značenjem proširivanja imaju funkciju da ukazu da će propozicioni sadržaj iz prethodne rečenice biti dopunjen, odnosno proširen nekim novim elementom u rečenici koja sledi. Svi ovi markeri imaju semantičku komponentu dodavanja i proširivanja. U analizovanom materijalu nađeni su sledeći markeri sa ovim značenjem: above all, again, also, and, aside from this, further, furthermore, in addition, moreover, what is more

1. Above all

In its Helsinki Report back in 1999, the European Commission already identified various factors behind this phenomenon, including the rise in popularity of sport (in terms of television viewers); the „internationalisation” of sport, with the increase in the number of international events and competitions; Above all, the unprecedented development of the economic dimension of sport, is driven in particular by the value of television rights⁴. (TB2, 13)

Udžbenik je ilustrovan velikim brojem crteža, slika i dijagrama i tako koncipiran da pruža čitaocu, a iznad svega studentima fizičke kulture kojima je prvenstveno namijenjen, neophodna znanja o načinu detekcije tjelesnih deformiteta, etiologiji nastanka, patološkim i anatomskim promjenama i načinu prevencije i korekcije. (SPORTMONT, str. 59)

2. Again

Again, these quotes speak to the preceding eccentric contraction as facilitator. Time to peak power improves with the addition of a counter-movement. However the counter-movement doesn't improve the entire concentric phase, only the initial part. As well, the concentric contraction is involuntary at the RFD of an SSC, dependant on the eccentric phase. (TB2, 191)

Ovakvim pristupom još jednom bi se potvrdila korisnost fizičkog vežbanja a posebno rvanja kao vaspitno obrazovnog procesa a zatim kao sporta i veštine. (SPORTMONT II, str. 107)

3. Also

A multivariate relationship between goal orientation and intrinsic motivation resulted in two significant canonical functions obtained by a canonical correlation

analysis. The higher task orientation corresponded to a greater interest and enjoyment in sports activities and to a greater investment of effort. Also, a higher ego orientation was associated with a higher perceived competence and a feeling of pressure/tension in sports, that is congruent with previous findings. (Kim & Gill, 1997). (TB2, 39)

Takođe, sa sigurnošću se može tvrditi da izbor sportsko -rekreativne discipline roditelja može vršiti snažan uticaj u opredjeljivanju za određenu sportsku aktivnost djece. U porodicama sportista u znatno većem procentu njihova braća i sestre se bave sportom i češće zajednički vježbaju sa roditeljima (Koprivica, 2004.). (SPORTMONT II , str. 133)

4. And

Most of the variables used in the research were selected from the battery of standard motor measurement instruments as described in Gredelj and associates (1975). Three tests were added -one, an adaptation of the well known *vertical jump (the frontal version of vertical jump)*. And two new coordination tests: *twisted (turn) jump to the right* and *twisted (turn) jump to the left*, as described in Starosta (1994). The selected thirteen motor tests covered the space of latent dimensions that had already been proved to be important in RG.

(TB2, 78)

Osnovni razlog za to je bitno slabija socijalna i ekonomska struktura porodica u odnosu na ranije periode. I roditelji veoma snažno utiču na vrijednosni sistem djece i na razvoj osobina trajnog karaktera. Taj uticaj se posebno ostvaruje na osnovu životne filozofije i ličnih primjera roditelja. (SPORTMONT II , str. 136)

5. Aside from this

Aside from this, matter much discussed is whether being a student-athlete in a D1A program is an asset or liability in a student's development. (TB1, 12)

Pored toga, u uzorak su bili uključeni samo takmičari, koji se nalaze u permanentnom trenažnom režimu. Svi su ispitanici u trenutku testiranja bili klinički zdravi, bez izraženih, ili latentnih zdravstvenih i psihofizičkih aberacija. Osnovni uzorak je bio dimenzionisan na 60 ispitanika. Ovaj uzorak se za potrebe istraživanja strukturisao u tri subuzorka od po 20 ispitanika, koji su bili formirani po principu statističke slučajnosti. (SPORTMONT II, str. 194)

6. Further

Further, an ego-oriented athlete believes that the success achieved is a consequence of her/his superior abilities, not invested effort. Ego goal orientation eventually leads to negative achievement behavior (deterioration of performance and decreased persistence in sport) and maladaptive cognitive responses (Duda et. al, 1995; Roberts, 1993). Conversely, a task involvement orientation is manifested in adaptive cognitions and positive behaviors, regardless of a person's ability level (Duda et al., 1995). (TB1, 23)

Dakle, prije svega treba priznati kakvo je naše skijaško znanje i umijeće, po kakvim ćemo podlogama skijati i koliko često. Kad sve to odredimo, pronaći ćemo odgovarajuću kategoriju skija, koja će dalje sama ponuditi svoje karakteristike. Ne smije se zaboraviti provjera tjelesne mase. (SPORTMONT II, str. 211)

7. Furthermore

Olympic lifters, on average, exhibit exceptional vertical jump scores, either because of their training or their genetic endowment. Furthermore, the movement pattern of Olympic style lifting is similar to that of a vertical jump. Power output during Olympic lifting is extremely high, and the speed of movement is fast, with an accelerative-velocity profile. Thus, Olympic lifting exercises are more specific to the vertical jump than are traditional weight training exercises (Garhammer & Gregor, 1992; Garhammer, 1993). (TB1,173)

„Štaviše, ako je matrica A nerazloživa, tada je karakteristični vektor r strogo pozitivan, jedinstven i jednostruk, a odgovarajući karakteristični koren je po apsolutnoj vrednosti najveći karakteristični koren matrice A (tj. to je spektralni radijus matrice A). (SPORTMONT II, str. 68)

8. In addition

For example, the height of a jump initiated by a crouch or squat performed either slowly (static crouch) or rapidly (counter movement crouch) can be measured using the jump-and-reach test or an electronic contact mat with timer attached. In addition, many aspects of jump performance can be appraised by measuring the time in contact with the ground and flight times for jumping upward immediately after dropping down from various heights (drop jumps) (Bosco et al., 1982; Schmidtbleicher et al., 1988). (TB2, 151)

Trenažnom procesu se mora pridodati i optimalno poštovanje higijensko dijetetskog režima od strane sportiste. Mišljenja smo da optimalnu telesnu masu svakog sportiste čini ona masa tela sa kojom postiže vrhunске rezultate. Ovako postavljena definicija optimalne telesne mase nameće nam cilj ovog istraživanja. (FIS KOMUNIKACIJE, str. 198)

9. Moreover

It is against this background, that the authors of this Report consider that full support be given for the introduction of the new UEFA system on local trained players and maximum squad size limits⁵⁹. Moreover, similar systems should be incorporated at national level as well.. (TB2, 191)

Pored toga, do izražaja dolazi njegovanje najboljih tradicija društvenog života. Kroz sport ljudi se, dakle, brže upoznaju, zatim ispljavaju svoje fizičke i moralne osobine, jer sport, kao što je poznato, oplemenjuje ljude. Dakle, sport ima kolektivnu ulogu. (ZB-287)

10. What is more

Real time refers only to the time during which the game clock was running and the ball was in play without a time-out and the relaxation between the periods. What is more, in comparison between the average of the whole work, the rest and the work-rest-ratio: a) as time of work, the time that the ball was in play in front of the goalkeeper was measured, in which the goalkeeper was under pressure? (TB1, 248)

Štaviše, rezultati ovog istraživanja mogu u značajnoj mjeri pomoći stručnjacima u oblasti fizičke kulture koji se bave sličnim istraživanjima i tako doprinijeti stalnoj težnji da se iznadju najoptimalniji postupci u realizaciji programskih sadržaja sportske gimnastike za studente FFK-a. ZB-113

Autorima koji žele da objavljuju svoje radove za međunarodnu diskursnu zajednicu, rezultati našeg istraživanja takođe mogu da ukazu na vrstu diskursa koji se od njih očekuje kada pišu na stranom jeziku. Na taj način, može im se pomoći da izbegnu moguća pogrešna tumačenja, i njihov mukotrpan put, kako se to za pisanje naučnoistraživačkih radova obično kaže, može biti na izvestan način olakšan.

LITERATURA

- Bahtin, M. (1980): *Problem govornih žanrova*, III program RTV IV, Beograd
- Bahtin, M. (1980a): *Marksizam i filozofija jezika*. Nolit, Beograd .
- Barber, C. (1962)**. 'Some measurable characteristics of modern scientific prose'. Reprinted in J.Swales(ed) (1988). *Episodes in ESP* New York : Prentice Hall, pp. 16
- Bazerman, C. (1988)**. *Shaping Written Knowledge* University of Wisconsin Press: Wisconsin
- Bazerman, Charles. (1981). What written knowledge does: Three examples of academic discourse. *Philosophy of the Social Sciences*, 11, 361- 387.
- Bazerman,C.(1988): *Sharpening written knowledge*. Madison,WI: University of Wisconsin Press.
- Beaugrande, R. de (1982): The story of grammar and the grammar of story. *Journal of Pragmatics*, 6, 383-422.
- Beaugrande, R. de (1984): *Text production: Toward a science of composition*. Ablex Publishing corporation, Norwood, New Jersey.
- Beaugrande, R.de, & Dressler, W. U. (1981): *Introduction to text linguistics*. Longman, London .
- Becher, A. (1989)**. *Academic Tribes and Territories* Milton Keynes: Open University Press
- Becher, Tony. (1989). *Academic tribes and territories: Intellectual enquiry and the cultures of disciplines*. Milton Keynes & Bristol, USA: The Society for Research into Higher Education/Open University Press.
- Belić, A. (1958): *O jezičkoj prirodi i jezičkom razvitku I*, Nolit, Beograd,
- Bergenkotter,C, and T.N. Huckin (1993) „Rethinking Genre from a Sociocognitive Perspective”. *Written Communication* 10, no.4
- Berkenkotter, C. and T. Huckin (1993)**. 'Rethinking genre from a sociocognitive perspective' *Written Communication* 10/4:475–509
- Bernhardt, E.B. 2000 If reading is reader-based, can there be a computer-adaptive test
- Bex, A. (1996)**. *Varieties of English: Texts in society, societies in text* Routledge
- Bhatia, V.K. (1991)**. 'A genre-based approach to ESP materials'. *World Englishes* 10/2: 153–166
- Bhatia, V.K. (1999)**. 'Integrating products, processes, purposes and participants in professional writing'. In C.Candlin and K.Hyland (eds) *Writing: Texts, Processes and Practices* Harlow : Addison Wesley Longman
- Bhatia, Vijay Kumar. (1993). *Analyzing genre: Language use in professional settings*. London: Longman.

Bhatia, V.K. (1993): *Analyzing Genre: Language Use in Professional Settings*. New York: Longman

Biber, D. (1988): *Variation Across Speech and Writing* Cambridge: Cambridge University Press

Biglan, A. (1973). The characteristics of subject matter in different scientific areas, *Journal of Applied Psychology*, 57 (3), 204-213.

Billing, M. (1987): *Arguing and Thinking. A Rhetorical Approach to Social Psychology*. Cambridge: Cambridge University Press

Bloomfield, L. (1933): *Language*, New York, Holt Rinehart & Winston

Bloor, M. & Bloor, T. (1991): "Cultural Expectations and Socio-pragmatic Failure in Academic Writing," in *Socio-Cultural Issues in English for Academic Purposes*, ed. by: P.Adams, B.Heaton & P. Hovvarth, Macmillan Publishers Lim., London and Basingstoke

Bloor, M. and T. Bloor (1991). 'Cultural expectations and socio-pragmatic failure in academic writing'. In P.Adams, B.Heaton and P.Howarth (eds) *Socio-cultural Issues in English for Academic Purposes* London : MacMillan

Bloor, M. and T. Bloor (1993). 'How economists modify propositions'. In W. Henderson, A. Dudley- Evans and R. Backhouse (eds). *Economics and Language* London: Routledge

Blum-Kulka, S. & G. Kasper, eds. (1989): "Investigating Cross-Cultural pragmatics: An Introductory Overview". *Cross-Cultural Pragmatics: Requests and Apologies*. Ablex.

Booth, W.C. (1961): *The Rhetoric of fiction*. Chicago: University of Chicago Press.
Briggs, CL., and R. Bauman. "Genre, Intertextuality, and Social Power." *Journal of Linguistic Anthropology* / 2, no.2

Brown, G. & Yule, G. (1983): *Discourse Analysis*. Cambridge, CUP.

Brown, P. & Levison, S. (1987): *Politeness: Some Universals in Language Usage* (Reprinted, with a new introduction, from E.Goody, ed.): *Questions and Politeness*, Cambridge: CUP

Bruffee, K. (1986): "Social construction: Language and the authority of knowledge. A bibliographical essay". *College English*, 48.

Bruner, J.S. (1988): Tok kognitivnog razvoja. U: J. Mirić (ur.), *Kognitivni razvoj deteta*. Savez društava psihologa Srbije, Beograd.

Bruner, J.S. (1996): *The Culture of Education*. Harvard University Press, Cambridge.

Bruner, J.S., Goodnow, J. & Austin, G.A. (1960): *A study of thinking*. Wiley, New York.

Bugarski, R. (1986): *Lingvistika u primeni*. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.

SUMMARY

In order to make sports text readable a writer, be it a student or a professional writer must have a working knowledge of written text patterns and rhetorical rules and laws to be able to produce an acceptable piece of writing which is going to be published later on. Discourse is also governed by metadiscourse elements or markers and has to be viewed as a whole to make up a unified comprehensible reading material.

"Dan"

Припреme за organizaciju naučnih skupova Crnogorske sportske akademije – petog kongresa i neke međunarodne naučne konferencije, koje ће се од 2. до 4. aprila održati u хотелу „Palma“ u Tivtu tek predviđenom dinamikom i za sada ide sve po planu, rekao је predsjednik ПСА доц др Душко Ђељачић. У претходном периоду објавили смо наслове 140 пристigliх радова, a у данашњем броју објављујемо још десет: 141. Павела Опанаски (Црногорска спортска академија): „Сладши корак у развоју скока узви“; 142. Ивудин Тановић, Ифет Махмутовић (Универзитет „Џемал Биједић“ у Мокшару), Весна Братовић (Универзитет у Тузли, Медицинско-реhabилитацијски факултет), Звјерица Хаџић (ОШ „Мем“); „Бодни композитна анализа трјесавне грабе уз помоћ бодни композитивне анализира МТГаниталн ТИФ – 300 А код једне с посебним потребама“; 143. Бранимир Микић (Факултет за трјесавне одије и спорт, Тузла), Ивудин Тановић, Грујо Ђисковић (Факултет физичке културе и спорт у Источном Сарајеву): „Квалитативне провјере моторичких способности и неких морфолошких карактеристика и под утицајем индивидуалног допунског тренинга у фудбалу“; 144. др Певека Зрничевић (Учитељски факултет, Призрен - Лепосавић): „Морфолошке карактеристике ученика млађе школске узраста“; 145. др Певека Зрничевић: „Утицај експерименталног програма наставе физичког васпитања на моторичке способности ученика“; 146. асист. др Нина Тукаловић, др Ивана Ђукиновић (Медицинска Академија УС Медицина Сарајево), др Александар Раковић (Клинички Центар Црне Горе): „Дијагностичке и физичке активности“; 147. проф. др Радојко Лојанчић (Интернационални универзитет, Нови Зеланд): „Комуникација у спортовој организацији“; 148. проф. др Зоран Манаћ, проф. др Милан Махаджовић, Филип Радотић (Факултет за менаџмент у спорту, Београд): „Нанотехнологија и спорт“; 149. проф. др Зоран Манаћ, доц. др Весна Тукаловић, Филип Радотић: „Примјена нанотехнологије у спорту са посебним освртом на пливачки спорт“; 150. проф. др Радојко Лојанчић, Дарко Лојанчић (институт ФАБУС-а, Нови Сад): „Руководство спортским тимом“... 15.